

Motion till riksdagen 2016/17:3596

av **Kerstin Lundgren (C)**

med anledning av skr. 2016/17:62 Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer i svensk utrikespolitik

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma i en skrivelse med klara prioriteringar och mål som är möjliga för riksdagen att följa upp och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Regeringen anger att man vill ta ett helhetsgrepp om mänskliga rättigheter i hela utrikespolitiken. En vällovlig ambition i sig. Det borde leda till att det av skrivelsen ska framgå vilka mål som finns för utrikes- och säkerhetspolitiken men även för det internationella utvecklingssamarbetet och handels- och främjandepolitiken. Detta är inte fallet.

Mänskliga rättigheter utmanas i dag i stora delar av världen och vi ser en global tillbakagång. Internationella åtaganden ifrågasätts och omtolkas. Deras universella status erkänns inte. Allt fler auktoritära stater och politiska krafter hotar på nytt de landvinningar som uppnåtts. Inte minst gäller det demokratiska fri- och rättigheter samt olika minoriteters mänskliga rättigheter. Samtidigt är mänskliga rättigheter globala, odelbara och ömsesidigt förstärkande.

Regeringen har sedan sitt tillträde inte redovisat några rapporter om läget för mänskliga rättigheter i länder och regioner. Den årliga rapporteringen har upphört. Nu redovisar regeringen översiktligt sin syn på en omvärld i förändring. Denna ger liten vägledning för de utmaningar som regeringen ser och den blir väldigt översiktlig och ”luftig”. Av skrivelsen framgår att regeringen ska vidga rapporterna och lägga större vikt vid demokrati och rättsstatens principer men det framgår inte om regeringen avser att göra en årlig rapportering.

Om de breddade rapporterna kommer att likna den genomgång som görs av läget i omvärlden i denna skrivelse blir de så oskarpa i konturerna att de inte retar någon. Det kan möjligen vara avsikten från regeringen. Men om så blir fallet kommer deras användbarhet att minska. Skrivelsen berör översiktligt världen. För Europa och dess närområde omnämns länder men situationen i Ungern och Polen men även Ryssland behandlas väldigt begränsat. Det kan exemplifieras med hur mediasituationen beskrivs. Här berörs länder som Ryssland, Azerbajdzjan, Vitryssland och flertalet länder i Centralasien med kommentaren att ”statsapparaten utövar stor makt över medierna”. I avsnittet om Latinamerika och Karibien för att nämna ett annat avsnitt nämns att vad gäller medie- och yttrandefriheten kan ”på en del håll” skönjas en negativ trend. Venezuela omnämns inte över huvud taget och Kuba nämns som det ”enda undantaget” från att presidenter är folkvalda i en mening som anger att det demokratiska styrelseskicket nu är normen.

Utifrån den omvärldsbild regeringen anger lyfts yttrandefrihet, demokratiska politiska institutioner och processer, det civila samhällets utrymme för att skapa inkluderande och demokratiska samhällen. På vilket sätt regeringen avser att driva detta framgår inte tydligt. Det går inte heller att utläsa om det gäller utvecklingsamarbete, handel och främjande eller utrikes- och säkerhetspolitiken. På liknande sätt behandlas t.ex. avsnitten Lika rättigheter för alla samt Trygghet, rättvisa och ansvar.

När det gäller jämställdhet talas det om kvinnors försörjning men inte kvinnors möjlighet att driva företag, vilket är en rättighet många kvinnor i världen saknar. Kvinnors rättigheter var en stor och prioriterad fråga för alliansregeringen i utrikespolitiken, vilket bl.a. tog sig uttryck i utformandet av fokus på resolution 1325 samt i de biståndspolitiska strategierna.

Även i denna skrivelse talas om ett integrerat arbetssätt och PGU. Men när det gäller hur regeringen avser att hantera olika målkonflikter när det gäller mänskliga rättigheter inom utrikes- och säkerhetspolitik, utvecklingsamarbete eller handel och främjande ges ingen vägledning. Skrivelsen anger dock att regeringen avser att ”även fortsättningsvis fästa särskild vikt vid respekten för mänskliga rättigheter i mottagarlandet i tillståndsgivningen när det gäller krigsmaterielexport”. Detta skulle kunna läsas som en avsiktsförklaring från regeringen när det gäller hanteringen av den s.k KEX-utredningen. Den utredningen kommenteras dock enbart som att den lagt sitt slutbetänkande.

Vår politik utgår från alla människors frihet och lika värde. De mänskliga rättigheterna omfattar varje person och begränsar staters makt över individen. Vi tar vår utgångspunkt i den enskilda människan, snarare än i systemen, när vi utarbetar vår politik. Därför är främjande och försvar av de mänskliga rättigheterna en kärnuppgift för oss och något som ska genomsyra all vår politik. De mänskliga rättigheterna omfattar dels de medborgerliga och politiska rättigheterna, dels de ekonomiska, sociala och kulturella rättigheterna. Tillsammans utgör de en helhet som måste respekteras för att människor ska kunna utveckla sin fulla potential. Mänskliga rättigheter är globala, odelbara och ömsesidigt förstärkande.

Centerpartiet anser att det är av yttersta vikt att fokusera på centrala utmaningar inom mänskliga rättigheter – politiska, religiösa och opinionsfriheter, den demokratiska kulturen, minoriteters rättigheter och oberoende rättssystem. Det är viktigt att arbeta inom EU och med likasinnade för att utveckla och värna dessa fri- och rättigheter. Regeringen måste tydligt prioritera, visa mål och medel för hur hela utrikespolitiken ska samverka för att nå målen. Det framgår inte tydligt av skrivelsen och av den

anledningen bör således regeringen återkomma till riksdagen med preciseringar möjliga att följa upp.

Kerstin Lundgren (C)